

“Doğum Eylemi” Dersi Sonrasında İlk ve Acil Yardım Programı Öğrencilerinin Doğuma İlişkin Düşünce ve Algıları: Nitel Bir Çalışma

Yeliz DİNÇER ¹, Hacer ALEMDAR ²

ÖZ

Amaç: Araştırma; doğum eylemi dersi sonrasında İlk ve Acil Yardım Programı öğrencilerinin doğuma ilişkin düşünce ve algılarının belirlenmesi amacı ile yapıldı.

Gereç ve Yöntemler: Bu araştırma, tanımlayıcı ve kalitatif türde bir çalışmadır. Çalışma amaçlı örnekleme modeline uygun olarak tasarlanarak doğum dersini almış, çalışmaya katılmaya gönüllü olan, çalışma kriterlerine uygun ve yeterli veri sağlanabilen 20 kız öğrenci ile tamamlandı. Görüşmeler derinlemesine bireysel görüşme yöntemi ile yapıldı, 17 sorudan oluşan demografik bilgilerin yer aldığı anket formu ve yarı yapılandırılmış 9 sorudan oluşan görüşme formu doğrultusunda katılımcılara sorular yönlendirildi ve veriler araştırmacılar tarafından yazılı olarak kayıt altına alındı. Verilerin analizinde içerik analizinden yararlanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 20,25 (min 19, max 23) olup, ortalama kardeş sayılarının 2 (min 0, max 9), ağrıya dayanıklılık oranlarının ort 6, 1 (3-10) arasında değişen düzeyde olduğu, 7' sinin 1 yılı aşkın süredir ilişkisi olup, 6' sının doğum olayına daha önce tanık olduğu ve 18'inin (%90) annesinin normal doğum yaptığı görüldü. Gerçekleştirilen derinlemesine bireysel görüşmeler doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucunda: “Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılar”, “Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılara Etki Eden Faktörler” olarak iki ana tema ortaya çıktı.

Sonuç: Öğrencilerin genel olarak doğum ile ilgili olumlu bir bakış açısına sahip olsalar da korkularının olduğu ve aldıkları doğum dersi sonrasında bu algılarının değiştiği görülmüştür. Öğrencilerin eğitimleri boyunca doğuma ilişkin bilgi ve uygulamalara entegrasyonları yoluyla daha olumlu düşünce ve algı geliştirmeleri ve gelecekte etkin görev alacakları bu süreçlerde profesyonel bir bakım vermeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Doğum algısı; üniversite öğrencisi; kadın sağlığı.

Thoughts and Perceptions of First and Emergency Aid Program Students Regarding Childbirth After the "Labour Act" Course: A Qualitative Study

ABSTRACT

Aim: The research was carried out with the aim of determining the thoughts and perceptions of the First and Emergency Aid Program students about childbirth after the labor lesson.

Materials and Methods: This research is a descriptive and qualitative type of study. The study was designed in accordance with the purposive sampling model and was completed with 20 female students who had taken childbirth classes, volunteered to participate in the study, met the study criteria, and provided sufficient data. The interviews were conducted with an in-depth individual interview method, questions were directed to the participants in line with the questionnaire form containing demographic information consisting of 17 questions and the interview form consisting of 9 semi-structured questions and the data were recorded in writing by the researchers. Content analysis was used in the analysis of the data.

Results: It was observed that the average age of the students was 20.25 (min 19, max 23), the average number of siblings was 2 (min 0, max 9), the average pain tolerance rate was 6.1 (3-10), 7 of them had been in a relationship for more than 1 year, 6 of them had witnessed birth before, and 18 of them (90%) had mothers who had given birth naturally. As a result of the analysis of the data obtained through in-depth individual interviews, two main themes emerged: "Thoughts and Perceptions About Birth" and "Factors Affecting Thoughts and Perceptions About Birth".

1 Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları AD., Zonguldak, Türkiye
2 Düzce Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Düzce, Türkiye

Sorumlu Yazar / Corresponding Author Yeliz DİNÇER, e-mail: yelizdincer83@hotmail.com
Geliş Tarihi / Received: 09.04.2024, Kabul Tarihi / Accepted: 15.12.2024

Conclusion: Although students generally have a positive perspective on birth, it has been observed that they have fears and that these perceptions change after the childbirth course they take. During their education, students can develop more positive thoughts and perceptions through their integration into information and applications related to childbirth and provide professional care in these processes where they will take an effective role in the future.

Keywords: Childbirth perception; university student, women's health.

GİRİŞ

Kadının yaşamında önemli ve heyecanlı bir deneyim olan doğum, her ne kadar yaşamın en eşsiz ve özel anlarından biri olsa da, kişinin geçmişte edindiği doğuma ilişkin bilgi ve deneyimler kimi zaman olumsuz bir doğum imajı gelişimine neden olabilmektedir (1-5).

Doğuma ilişkin algılar bireyden bireye değişkenlik gösterirken; çoğu zaman kişilik özellikleri ve sosyokültürel faktörler ile ilişkili olup, doğum ile ilgili düşünceleri, hisleri, çevre ve sağlık personeline ilişkin değerlendirmeleri içerir (2,6). Üreme çağında daha belirgin hale gelen doğuma ilişkin olumsuz algı ve korkular, doğum memnuniyetini azaltırken, doğum tercihlerini etkileyebilmekte ve özellikle normal doğumdan kaçınmaya neden olabilmekte, doğum sırasında daha fazla ağrı ve korku duyma ihtimalini ve doğum müdahalelerini arttırmakta ve kısacası maternal ve fetal sağlığı olumsuz yönde etkileyebilmektedir (2-4,6-10).

Olumlu bir doğum algısı olan sağlık personellerinin, doğum ve ilişkili süreçlerde yapacağı uygulama ve girişimlerde daha etkin bir danışmanlık sergileyebileceği düşünülmektedir. Sağlık personelleri/ profesyonellerinin bu desteği sağlayabilmesi için kendi duygu ve algılarının da farkında olması gerekmektedir. İlk ve Acil Yardım programı mezunları olan paramediklerin, acil durumlarda direkt olarak doğum yaptırma yetkileri olması açısından doğum eylemine yönelik bilgileri ve sürece yönelik algıları oldukça önemlidir.

Bu doğrultuda bu çalışma ile “doğum eylemi” dersi sonrasında İlk ve Acil Yardım programı öğrencilerinin doğuma ilişkin düşünce ve algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, farklı programlarda öğrencilerin doğum dersi almasının detaylı bilgi sahibi olmadıkları bu süreç açısından düşünce ve algılarında değişim yaşamalarına neden olabileceğini ortaya koyan çalışmalar vardır (4,6,7,11) bu nedenle öğrencilerin doğum dersi aldıktan sonra bu düşünce ve algılarında oluşabilecek değişikliklerin belirlenmesi de çalışmanın temel amaçlarından biridir.

Öğrencilerin eğitim sürecinin olumsuz doğum algı ve düşüncelerini şekillendirmek açısından fırsat oluşturabileceği düşünülmektedir, bu açılarından bakıldığında bu çalışmadan çıkacak sonuçlar, hem gelecek nesillerin bir göstergesi olarak üniversite öğrencilerinin, hem de toplumun doğuma ilişkin düşünce ve algılarını olumlu yönde etkileyebilecek çalışmalar için bir yol haritası çizilmesinde katkı sağlayabilir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırma, tanımlayıcı ve kalitatif türde bir çalışmadır. Bu tür araştırma tasarımları, bir olay ya da fenomenin doğrudan, sezgiler katılmadan tanımlandığı durumlarda

kullanılmaktadır ve ortak anlamı tanımlamak amaçlanmaktadır (12,13). Bu doğrultuda bu çalışma ile ortaya çıkarılması düşünülen fenomen “doğum eylemi” dersi sonrasında İlk ve Acil Yardım programı öğrencilerinin doğuma ilişkin düşünce ve algılarının belirlenmesi” dir.

Araştırmacılar, oldukça karışık bir veri çeşitliliğine sahip olan nitel araştırma sürecinde veri setinden araştırılan konu kapsamında veri toplamayı amaçlarken; çalışmayı genellikle amaca göre bir şekilde belirlenmiş az sayıda örnekleme yürütmektedir (14,15). Evren seçiminde amaçlı örnekleme yönteminin bir türü olarak ölçüt (kriter) örnekleme yönteminin kullanılması, önceden belirlenmiş bu ölçütleri karşılayan ve incelenen olgunun anlaşılmasına yönelik zengin bilgi sunabilecek nitelikteki tüm durumların çalışılmasını mümkün kullmaktadır (16,17). Araştırmanın örneklemini Düzce Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı Öğrencileri oluşturmaktadır.

Sağlık Hizmetleri İlk ve Acil Bakım öğrencileri, 2.sınıf güz döneminde aldıkları 4 uygulama ve 4 teorik ders saatinden oluşan İAY3001 Acil Hasta Bakımı III dersi kapsamında 1 haftalık ders süreci boyunca 8 saat olarak doğum eylemi, komplikasyonları ve vaka yönetimi konuları işlenmektedir.

Kalitatif araştırmalarda araştırma sorusunun yanıtı olabilecek kavramların ve süreçlerin tekrar etmeye başladığı aşamaya (doyum noktası) kadar veri toplamaya devam edilmesini gerektiren bir örnekleme yaklaşımı kullanılır ve kavram ve süreçlerin tekrarlanmaya başlaması ile yeterli veri sağlandığına karar verilir (15). Amaçlı örnekleme modeline uygun olarak bu çalışmada, doğum dersini almış olan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olarak belirtilen programdaki öğrenciler ile görüşmeler planlanmış, planlamada herhangi bir sıralama gözletilmeksizin rastgele olarak görüşmeye alınmış ve görüşmeler veriler doygunluğa ulaştığında sonlandırılmıştır. 28 öğrenci ile yapılan görüşmeler sonrası verilerin tekrarlaması sonrasında 3 öğrenci kronik hastalığa sahip olması, 5 öğrenci ise veri toplama açısından yeterli ve verimli etkileşim sağlanamaması nedeni ile çalışma dışında bırakılmış ve çalışma 20 öğrenci ile sonlandırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür taraması (1-9) yapılarak hazırlanan 17 sorudan oluşan demografik bilgilerin yer aldığı anket formu ve yarı yapılandırılmış 9 sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır.

Öğrenciler için hazırlanan görüşme formunda yer alan sorular “Tablo 1” de verilmiştir.

Bu sorular doğrultusunda alınan cevapların derinleştirilmesi amacı ile görüşmenin akışına bağlı olarak ekstra sorulara yer verilmiştir.

Örnekleme dahil edilme kriterleri: Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etme, psikolojik ve kronik ya da psikiyatrik herhangi bir rahatsızlığı olmamak, doğum dersini almış olmak.

Verilerin toplanması

Veriler Şubat- Ağustos 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Bu süreçte öğrencilerin uygun oldukları tarih ve saatlerde randevular verilerek görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilere görüşmenin yaklaşık olarak 25-30 dakika

süreceği ve görüşmeyi istedikleri zaman bitirebilecekleri belirtilmiştir. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve dahil edilme kriterlerini sağlayan öğrencilere çalışmanın amacı ve verilerin gizliliği konusunda bilgi verilmiş ve onam formlarına yazılı onamları alındıktan sonra görüşmeler tamamlanmıştır.

Görüşmeler yüz yüze görüşme yöntemi ile yapılmış, veriler araştırmacılar tarafından yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Veriler araştırmacının odasında, sessiz sakin bir ortamda ve yaklaşık 30 dk'lık bir sürede gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Görüşme soruları

Soru 1	Doğum olayına ilişkin bakış açınız nedir?
Soru 2	Doğum olayının hayatınız için nasıl bir anlam içereceğini düşünüyorsunuz?
Soru 3	Doğum sürecine ilişkin bir endişe ya da korkuya sahip misiniz? Lütfen açıklayınız.
Soru 4	Sizce doğuma ilişkin duygu-düşüncelerinizin oluşumunda rol oynayan faktörler nelerdir?
Soru 5	Sizce doğum olayına olumlu ya da olumsuz etki eden faktörler nelerdir? Açıklayınız.
Soru 6	Gebelik sürecinde bu duygu ve düşüncelerin değişebileceğine inanıyor musunuz?
Soru 7	Genel olarak stresli-zorlayıcı durumlarda baş etme mekanizmanız nasıldır?
Soru 8	Sizce doğum ile ilgili ders kapsamında verilen bilgiler doğuma ilişkin düşüncelerinizi etkiledi mi?
Soru 9	Kendi doğumunuzun hangi şekilde gerçekleşmesini isterdiniz?

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma için Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan 2023/43 karar no'lu etik kurul onayı ve çalışmanın yürütüleceği Üniversitenin İlgili biriminden 25/04/2023 tarihli kurum izni alındı.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, nitel araştırma analizlerinde en sık kullanılan yöntemlerden biri olan ve verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirmeyi ve yorumlamayı amaçlayan içerik analizinden yararlanılmıştır (15). Raporlanma aşamasında ise Niteliksel Araştırmayı Raporlamak için Konsolide Kriterler Kılavuzu (COREQ Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research) kullanıldı (18)

Araştırmada gerçekleşen görüşmeler araştırmacılar tarafından yazılı olarak görüşme kâğıdına kaydedilmiş ve metnin yanına varsa katılımcıların jestleri, ses tonu değişiklikleri gibi veriler not edilmiştir.

İçerik analizi ile tema ve alt temalara ulaşılmış, bu temaların isim ve kapsamı konu ile ilgili eğitimi ve deneyimi olan biri uzman diğeri doktora derecesine sahip iki hemşire tarafından da değerlendirilmiştir. Araştırmacılarından biri derinlemesine görüşme tekniklerini

daha önce uygulamış ve nitel araştırma alanında çeşitli çalışmaları bulunmaktadır. Araştırmacılar ile çalışmaya katılan öğrenciler arasında herhangi bir ilişki ya da görüşmeci yanlılığı ve yansıtıcılık bulunmamaktadır. Analizin son aşaması olarak verilerin araştırma sorularına karşılık gelip gelmediği araştırmacılar tarafından doğrulanmış ve bulgular titizlikle raporlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın ham verileri, analiz aşamasında yapılan değerlendirmeler ve diğer tüm materyaller teyit edilebilirlik açısından saklı tutulacaktır.

Veriler yazılırken öğrencilerin isimleri kullanılmamış olup analizde kolaylık sağlaması bakımından görüşme yapılan her birey numaralandırılarak kodlanmıştır (Örneğin Ö1 gibi).

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo- demografik özellikleri "**Tablo 2**" de verilmiştir. Katılımcıların tamamını kız öğrenciler oluştururken, yaş ortalaması 20,25 (min 19, max 23) olup, ortalama kardeş sayıları 2 (min 0, max 9), ağrıya dayanıklılık oranları ise kendi ifadelerine göre en düşük 0, en yüksek 10 olmak üzere ort 6,1 (3-10) arasında değişen düzeylerde. Öğrencilerden 7' sinin 1 yılı aşkın süredir ilişkisi olup, 6' sısı doğum olayına daha önce tanık olmuş ve 18 inin annesi normal doğum yapmıştır. Araştırmaya katılan Öğrenciler ile gerçekleştirilen derinlemesine bireysel görüşmeler doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucunda: "Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılar " , "Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılara Etki Eden Faktörler" olarak iki ana tema ortaya çıkmıştır. Çalışma sonucunda ulaşılan temalar "**Şekil 1**" de gösterilmiştir.

Tema 1: Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılar

Bu tema altında öğrencilerin doğuma ilişkin bakış açıları, bu bakışı olumlu- olumsuz etkileyen faktörler, duygu ve düşüncelerin oluşumunda rol oynayan faktörler ve endişe ve korkuların etyolojisine ilişkin değerlendirmeleri ele alınmıştır.

Alt tema 1: Doğuma Bakış Açısı:

Doğuma bakış açısı toplumdan topluma, kültürden kültüre değişen bir durum olmak ile beraber, özellikle henüz doğumu deneyimlememiş olan kişiler için çevresel faktörler doğuma ilişkin olumsuz duyguların gelişmesine neden olabilmektedir. Bu çalışmada öğrenciler genel olarak doğumu zor bir eylem olarak nitelenseler de, pek çoğunun doğuma ilişkin olumlu bir bakış açısına sahip oldukları mucize, güzel, kutsal, hayranlık uyandıran, dönüm noktası gibi ifadeleri ile görülmektedir.

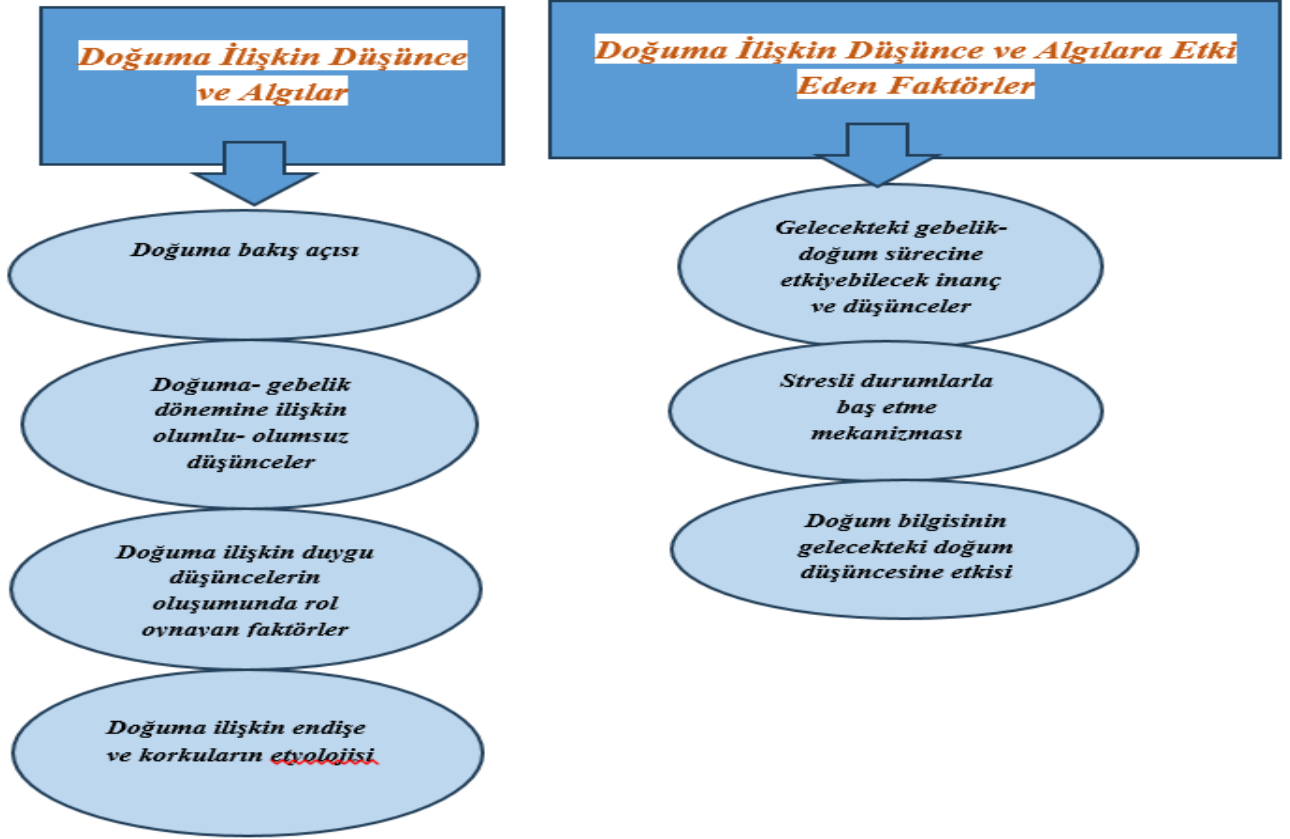
"Benim için mucizevi bir olay fakat aynı zamanda korkunç geliyor. Ruhsal ve fizyolojik olarak ne kadar zor bir süreç gibi gözükse de çok güzel ve hayranlık uyandıran bir durum". (Ö 4)

"Hamilelik sürecini keyifli ve mutluluk veren bir dönem olarak düşünsem de, doğum olayı bana her zaman korku ve endişe vermiştir". (Ö 16)

"Hem yaşamın devamı hem de bu dünyaya kendimizden bir şey bırakabiliyor olmak çok anlamlı. Korkutan tek yanı doğum sırasındaki ağrı, ama sonucunda kendinden bir parçaya sahip olmanın bu acıyı tolere ettireceğini düşünüyorum". (Ö 17)

Tablo 2. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Katılımcı	Yaş	Kardeş sayısı	Kaçıncı çocuk	Ailenin yaşadığı yer	Ailenin yaşadığı bölge	En uzun süre yaşadığı yer	Anne eğitim durumu	Baba eğitim durumu	Anne çalışma durumu	Baba çalışma durumu	Ekonomik durum	İlişki durumu	Doğum- eğitim (daha önce almış olma)	Doğum olayına tanıklık	Anne doğum şekli	Ağrıya dayanıklılık
1	20	2	2	Şehir	İç Anadolu	İç Anadolu	İlköğretim	İlköğretim	Çalışıyor	Emekli	Eşit	Var- 2 yıl	Hayır	Hayır	Normal	5
2	21	2	1	Şehir	İç Anadolu	İç Anadolu	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Fazla	Var-5 yıl	Hayır	Hayır	Normal	6
3	23	3	3	Şehir	Marmara	Marmara	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Emekli	Eşit	Yok	Hayır	Hayır	Normal	5
4	20	1	2	Şehir	Marmara	Marmara	İlköğretim	Lise	Çalışmıyor	Vefat	Fazla	Var- 1 yıl	Hayır	Evet	Normal, sezaryen	5
5	20	1	2	Şehir	Akdeniz	Akdeniz	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Eşit	Yok	Evet	Hayır	Sezaryen	6
6	20	1	1	Şehir	Marmara	Marmara	Üniversite	Üniversite	Çalışıyor	Çalışıyor	Eşit	Var-3,5 yıl	Hayır	Evet	Normal	8
7	21	9	9	İlçe	Doğu Anadolu	Doğu Anadolu	Okur-yazar değil	Okur- yazar	Çalışmıyor	Çalışmıyor	Az	Var-1,5 yıl	Hayır	Hayır	Normal	4
8	20	1	1	İlçe	Doğu Anadolu	Doğu Anadolu	İlköğretim	Okur- yazar değil	Çalışmıyor	Diğer	Denk	Yok	Hayır	Hayır	Normal	5
9	20	3	2	Köy	İç Anadolu	İç Anadolu	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Denk	Var, 8 ay	Evet	Evet	Normal	5
10	20	1	2	Şehir	Akdeniz	Akdeniz	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Fazla	Var, 5 ay	Hayır	Hayır	Normal	3
11	21	1	2	Şehir	Marmara	Marmara	Lise	İlköğretim	Çalışıyor	Emekli	Fazla	Yok	Evet	Evet	Normal	8
12	20	3	3	İlçe	İç Anadolu	İç Anadolu	İlköğretim	Lise	Çalışmıyor	Çalışıyor	Eşit	Yok	Hayır	Hayır	Normal	8
13	20	2	1	Şehir	Doğu Anadolu	Doğu Anadolu	Üniversite	Üniversite	Çalışıyor	Diğer	Eşit	Var, 2 ay	Hayır	Hayır	Normal	10
14	19	2	2	Şehir	Akdeniz	Akdeniz	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Diğer	Eşit	Var, 4 yıl	Hayır	Evet	Sezaryen	7
15	20	3	3	İlçe	İç Anadolu	İç Anadolu	Okur- yazar	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Eşit	Yok	Evet	Hayır	Normal	6
16	20	0	1	İlçe	Marmara	Marmara	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Eşit	Var, 1 yıl	Hayır	Hayır	Normal	4
17	19	2	3	Şehir	Marmara	Marmara	Lise	İlköğretim	Çalışmıyor	Emekli	Eşit	Yok	Hayır	Hayır	Sezaryen	9
18	20	1	1	Şehir	Marmara	Marmara	Lise	İlköğretim	Çalışmıyor	Çalışıyor	Eşit	Yok	Hayır	Hayır	Normal	5
19	20	2	2	Köy	Karadeniz	Karadeniz	İlköğretim	İlköğretim	Çalışmıyor	Diğer	Az	Yok	Evet	Evet	Normal	6
20	21	-	1	İlçe	Karadeniz	Karadeniz	Lise	Lise	Çalışıyor	Çalışıyor	Eşit	Yok	Hayır	Hayır	Normal	7

Şekil 1. Tema ve alt temalar

“İnsan bedenini, daha doğrusu kadın bedeninin ne kadar farklı, dayanıklı, içinden bir canlı çıkaracak kadar dirayetli, duygusal ve daha açıklayamadığım bir sürü kelimelerle ifade edeceğim bir olay”. (Ö 18)

“Gebeliğin ve doğumun insanın hayatında yaşayabileceği en büyük mucize olduğunu düşünüyorum”. (Ö 20)

Alt tema 2: Doğuma- gebelik dönemine ilişkin olumlu- olumsuz düşünceler:

Öğrencilerin çoğu gebelik döneminde özellikle eş, yakın aile ve çevreden görecekları desteğin doğum sürecine olumlu etkisinden bahsetmiştir. Anne olmanın doğası gereği verdiği hissiyatın ve annenin bilinçli olması yanında gebeliğin sorunsuz geçmesinin de gebelik ve doğum süreci üzerinde pozitif katkıları olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Yine öğrencilerin pek çoğu gebelik ve doğum sürecinde hormonlar nedeni ile duygu ve düşüncelerin değişebileceğine ve çevresindeki kişilerin olumsuz ve stresli yaklaşımlarının ve olumsuz doğum deneyimi aktarımlarının sürece olumsuz etki edebileceğine inandıklarını ifade etmiştir. Tüm bu süreçlerde sağlık personelinin yaklaşımının sürece yansımaları açısından önemine dikkat çeken ifadeler dikkat çekmektedir.

“Doktor takibi ve doktora karşı güven hissiyatı, eşlerin birbirlerine her koşulda destekçi olması ve olumlu düşünceler ile desteklemesi kişinin kendini yalnız hissetmemesi süreci olumlu etkiler. Ailenin her koşulda yanında bulunması, bu süreci açıklayan birçok kişinin seninle beraber olması olumlu durumlarken, sinir, stres yaratacak durumlar ise olumsuz durumlardır. Gebelik döneminde bu duygu ve düşüncelerin değişebileceğine inanıyorum, çünkü insan anne olunca bir tek evlat

duygusunun tadını ve içgüdüye sahip oluyor. Hormonlar buna çok fazla yardımcı oluyor”. (Ö 1)

“Hamile bir insan bilinçli ise o kadının doğumu daha rahat olur. Ama bilinçsiz bir insanın doğumu zor olur. Çünkü strese girecek ve bebeğin sağlığını etkileyecek. O yüzden bence her anne bilinçlendirilmelidir. Anne olacağını düşününce ve hissettikçe bir insan kötü düşünceleri unutur diye düşünüyorum.” (Ö 3)

“Doğumun stabil gitmesi, aile ve eş desteği, sağlık çalışanlarına güven duyulması olumlu etkilerken doğum sırasında anormal bir olayın gelişmesi, sağlık çalışanları tarafından güvensizliğe uğramak, aile ve eşin desteğinin olmaması ve moralin bozukluğu olumsuz etkiler. Değişen fiziksel durum, hormonal değişiklik, ruhsal olarak daha hassas bir döneme girilmesi sebebiyle duygu ve düşünceler değişebilir”. (Ö 4)

“Bu süreçte eş faktörü çok önemli bence, çünkü eşin sürekli anneye destek halinde ve bu süreçte yalnız olmadığını ve ona hayatını idame ettirirken yardımcı olması çok olumlu etkiliyor. Aynı zamanda çevre, yaşanan yer de olumlu yada olumsuz etkileyebiliyor. Gebelik sürecinde bu duygu ve düşüncelerin değişebileceğine inanıyorum. Eğer bir anne korku duyuyorsa gebelik süreciyle eş ve çevre desteği ile bunu daha kolay atlatabilir, çevresinde evhamlı ve negatif insanlar olduğunda daha çok korku ve endişe duyabilir”. (Ö 5)

“Olumlu anlamda tamamen içselliğin güzelliğe bağı olduğunu düşünüyorum. Neye inanır, neyi yaşayacağını düşünürsen, onu düşündür ve yaşarsın bence. O yüzden pozitif düşünce çok etkili bence. Aynı şekilde olumsuz düşünce etkisi de böyledir. Fizyolojik rahatsızlıklar buna

farklı bir bakış. 9 ay çok uzun bir dönem, illa ki bir değişimin olacağını iyi ya da kötü düşünüyorum". (Ö 11)

"Doğum eylemi kötü gerçekleşmiş olan anneler bunu bana anlatıklarında olumsuz etkilenebilirim. Aksi bir durum olduğunda bu durum beni olumlu yönde etkiler. – gebelik psikolojisi çok farklı bir durumdur. Öyle bir durumda duygu ve düşünceleri birçok yönde değişecektir. Temennim bunun iyi yönde olması". (Ö 19)

"Olumlu faktörler arasında eşinin olumlu yönde desteği, doktorun motive etmesi, maddi ve manevi anlamda doğuma hazır olmak, olumsuz faktörler arasında ise psikolojik baskı, stres, gebelik süresince yaşanan olumsuz olaylar sayılabilir. – gebelik ve doğum sürecine karşı beslediğim korkunun ancak evliliğimdeki duruma göre artıp azalabileceğini düşünüyorum. Stres yapmama neden olacak şeyler yaşarsam korkumun artacağını, desteklediğimde azalacağını düşünüyorum". (Ö 20)

Alt tema 3: Doğuma ilişkin duygu düşüncelerin oluşumunda rol oynayan faktörler:

Doğuma ilişkin duygu ve düşüncelerin şekillenmesinde pek çok faktör rol oynamaktadır; bu çalışmada öğrencilerin hormonlar, sosyal ve dini yaşam ve olumsuz hikayelerin etkisi konusundaki düşünceleri dikkat çekmektedir.

"Çevredeki insanların bilinçsiz bir şekilde seni ürkütücü ve korkutucu şeyler söylemesi insanları doğumdan uzaklaştırıyor. Aynı şekilde sosyal medyada buna etkendir. Kadınlar gördüğü her kötü olayı kendinde de olacaktı gibi hisseder ve bu da doğuma etki eder". (Ö 3)

"Kesinlikle çevreden bu olayı bizzat yaşamış annelerden alınan duyular büyük rol oynuyor. Daha öncesinde bu olaya dair korku ve endişesi olmayan " çok acıyor, hayatında bir daha böyle acı yaşamazsın" gibi şeylerle korku duyuluyor". (Ö 5)

Doğuma ilişkin duygu düşüncelerimin oluşmasında doğumhanede çalışmak çok büyük rol oynadı. İlk doğuma girdiğimde bayıldım fakat sonra aklımda. Sonrada normal doğumun ne kadar zor olduğunu farkettim. (Ö 9)

"En büyük faktör dinimiz, dinimizce bir anne çocuk sahibi olduğunda kutsallaşır ve cennet annelerin ayaklarının altındadır denir. Bu durumda psikolojikmen doğum faktörü güzel bir olaya dönüşüyor. Ve annelerin çocuklarına yaklaşımı, onları koruyup kollamaları doğumun ve çocuk sahibi olmanın güzelliklerini ortaya koyar". (Ö 14)

"Annelik duygusu kadına verilen mükemmel bir olay olduğunu düşünüyorum. Bir yerde emzirmenin çok güzel bir duygu olduğunu okumuştum. Hayatımda bu deneyimi yaşamak isterim". (Ö 15)

Alt tema 4: Doğuma ilişkin endişe ve korkuların etyolojisi:

Öğrenciler doğuma ilişkin korkularının temelinde daha çok çevreden duyduklarının ve gördüklerinin etkili olduğunu, doğumu stresli bir olay olarak yorumladıklarını ve doğum ile ilgili en çok komplikasyonlardan ve acıdan korktuklarını ifade etmişlerdir.

"Daha önce normal doğum gördüğümde çok korkmuştum. Doğum süreci ile ilgili endişe ve korkularım tabii ki var. Fakat bunun o süreç içerisinde azalacağına inanıyorum. Çünkü o süreçte insan bebeğine duyduğu sevgi nedeni ile bu korkularının azalacağına inanıyorum". (Ö 4)

"Normal doğuma çok şahit olduğum için epizyotomi olmasından korkuyorum. Bu yüzden devlet hastanesinde

doğum yapmak istemiyorum. Mümkün olursa normal doğum yada suda doğum istiyorum". (Ö 6)

"Endişe tabii ki var, o kadar acı nasıl çekilecek acaba o acıya o duruma katlanabilecek miyim o durumu bünyem kaldırabilecek mi korkusu tabii ki var". (Ö 7)

"Endişe ve korkuya herkes gibi ben de sahibim. Oluşabilecek komplikasyonlar insanı endişeye düşürür". (Ö 8)

"Kontrol manyaklığım var Sürekli araştırma içerisinde olur pımpiriklenirdim. Ölüm korkusu sarardı (evladım için yani)". (Ö 13)

"Doğum gerçekleşirken özellikle normal doğurmak yaşanan ağrı ve acıya büyük bir korkum var. Hamilelik süresince yaşanan sıkıntılar, gerçekleşen fizyolojik olaylardan da korkuyorum." (Ö 14)

Doğum sürecine ilişkin korku duymadığını ya da endişelerinin düşük seviyede olduğunu ifade eden öğrenciler de bulunmaktadır, böyle hissetmelerinin nedenini bedeninin doğumu gerçekleştirmedeki gücü ve bu korkunun aşılabileceğine dair inançları ile ifade etmektedir.

"Her kadın gibi ben de bu konuda endişe duyarım fakat ölümcül derecede korkunç olduğunu düşünmüyorum. Ve çocukları çok sevdiğim için bu korkuyu aşabileceğime inanıyorum". (Ö 17)

"Hayır değilim, çünkü korkulacak bir şey yok. Normal bir olay, ölüm kadar. Her şeyi akışına bırakmak lazım, zaten Allah'ü- Teala sana o bedeni o canlıyı bedeninde taşımaya uygun gördüyse elbet bir kolaylık sağlayacaktır". (Ö 18)

Tema 2: Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılara Etki Eden Faktörler

Bu tema altında öğrencilerin gelecekteki gebelik ve doğum süreçlerine etkiyebilecek inanç ve düşünceleri, stresli durumlarla baş etme mekanizmaları ve doğum bilgilerinin gelecekteki doğum düşüncelerine etkisine ilişkin değerlendirmeleri ele alınmıştır.

Alt tema 1: Gelecekteki gebelik- doğum sürecine etkileyebilecek inanç ve düşünceler:

Öğrenciler gelecekteki doğum ve gebelik süreçlerine dair heyecanlı, mucizevi, yaşamlarında bir dönüm noktası olacağına yönelik inanç ve düşüncelere sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bu çalışmada öğrencilerin çoğunun doğumu zorlu fakat anlamlı bir durum olarak ifade ettikleri, doğum eylemi sonrasında yaşanılacak annelik duygusunun yaşamları için farklı ve özel bir dönem olacağına dair inanca sahip oldukları görülmektedir.

"Doğum olayı beni mutlu eder. Bence her kadın çocuk sahibi olmak ister. 20 yaşındaki bir kadın doğum yaptığında kendinde hemen sahiplenme duygusu ortaya çıkarır. O yüzden annelik bence çok güzel bir duygu". (Ö 3)

"Hayatım boyunca unutamayacağım ve benim için çok duygusal ve anlamlı büyük olacak. Her zaman o anı hatırlayıp, birçok duygunun aynı anda nasıl yaşanabileceğini unutmayacağım". (Ö 5)

"Kendi canından bir varlığı hayata, yaşama şansının doğması müthiş bir şey. O kadar acılarla dünyaya getirdiğin o acılara katlandığım birinin nefesini hissetmek, sesini duymak, emdirmek koca bir anlam içerir". (Ö 7)

"Doğum olayı bence herkesin hayatında farklı değişik bir dönüm noktası olduğunu düşünüyorum. Benim hayatım içinse yani zorlu bir süreç olacaktır ama çok güzeldir. Yani

hayata yeni bir birey getirip yetiştirmek kolay bir durum değil bence.” (Ö10)

“Bir kadın olarak annelik içgüdüsüne sahibim, doğumda da olduğu gibi bebeği beslerken onunla temas halinde iken vücudumuz oksitosin salgılıyor ve bu durum bizim için yaşam enerjisi veriyor”. (Ö 12)

“Bilmiyorum, hayatımın en güzel ve muhteşem anı da olabilir. Tam tersi travmatik bir olay da olabilir”. (Ö 13)

“Bence her kadının fizyolojik olarak yapması gereken bir olay. Bir kadının doğumdan önce ve doğumdan sonra diye hayatı 2 parçaya bile ayrılabilir. Herkese nasipte olmayan çok kutsal bir olaydır. Benim hayatımda büyük bir yeri var. O mertebeye ulaşmak isterdim”. (Ö 14)

“Hayatıma olumlu yönde bir renk katacağımı ve kendimden bir canın dünyaya gelmesi ile tamamlanacağımı hissediyorum”. (Ö 16)

“Hayatımda bir dönüm noktası olacağını ve gelecek adına çok farklı şeyler öğretebileceğini düşünüyorum. Çok farklı bir deneyim olacağını ve sonucunda çok mutlu olacağımdan eminim. Elbette zorlukları olacak, ama bu zorluklar dahi bana birşeyler katacaktır”. (Ö 17)

“Okuduğum haberlere, bilimsel makalelere göre bir kadın doğurduktan sonra, anne olunca her ne kadar sinirli biri olursa mesela o kişinin anne olunca şefkatli, dünyaya bakış açısının artık sadece tek değil kaba tabirle iki canlı olarak bakması, düşüncelerinin değişmesi kısaca daha iyi bir bakış açısına sahip olacağını düşünüyorum”. Ö18

Öğrencilerin tamamına yakını gelecekteki doğum şekli olarak normal doğum tercih etmek istediklerini ifade ederken; bu tercihlerinin nedenini daha sağlıklı, doğal, en iyi ve özel doğum şekli gibi ifadeler ile açıklamış; doğum sonrasında daha az ağrı yaşanabileceği düşüncesini de yine tercih nedenleri arasında ifade etmişlerdir.

“Doğum sonrasında düşünerek her şeye rağmen normal doğum isterdim. Doğumdan sonra bile uzun süre ameliyat acısını çekmek istemem ki yeni yaşantıma daha kolay adapte olabileyim”. (Ö 1)

“Sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini isterim. Normal doğum isterim ve hemen bitsin isterim.” (Ö 3)

“Tabiki normal doğum yapmak isterim. Bu doğum şeklinin faydaları hem anneye hem bebeğe büyük olacağından çocuğum için en iyi yol hangisi ise tabiki de onu tercih etmek isterim. Ama öncelikli tercihim normal doğum olacaktır”. (Ö 5)

“Ben nasipse normal doğum yapmayı tercih ederim. Sezeryana göre biraz daha zorlayıcı olabilir ama sağlık açısından da normal doğumun daha faydalı olacağını düşünüyorum”. (Ö 10)

“Normal doğum olmasını isterdim. Belki de bir kez şahit olacağım bu olayı görmeli ve canlı tanık olmalıyım”. (Ö 17)

“Normal doğumdan korkmama rağmen bebeğin sağlığı ve güvenliği için normal ve doğal doğum olmasını isterim”. (Ö 20)

Bazı öğrencilerin ifadelerinde normal doğumun ağırlı ve zor olabileceğine dair düşünceler dikkat çekmektedir ve yine bu nedenle sezeryan doğumu tercih etmek isteyeceğini ifade eden öğrenciler bulunmaktadır.

“Sezeryan olmasını isterim çünkü normal doğumdan korkuyorum”. (Ö 4)

“Daha ağrısız olması açısından sezeryan fakat daha sağlıklı olması açısından normal olmasını isterdim”. (Ö 9)

“Son ana kadar kararsızlığımı sürdürürdüm eminim ki”. (Ö 11)

Alt tema 2: Stresli durumlarla baş etme mekanizması:
Öğrenciler stresli bir durum ile karşılaştıklarında olumlu düşünceler, huzur ve rahat ettiren davranışlar, ağlama , bir yakını ile paylaşmak , uyumak, derin nefes almak, ibadet, uyku gibi baş etme mekanizmaları kullanmaktadır.

“Stresli ve zorlayıcı olayın durumuna göre değişir. Bazen ağlayarak, bazen kendimi odaya kapatarak, bazen dışarda gezerek baş etmeye çalışırım”. (Ö 3)

“Annem ile konuşarak olması gereken bana iyi gelecek şeyi beraber kurmak ve uygulamak. Eşimin yanımda olduğunu hissetmek, bebeğin varlığını mucize olarak düşünüp buna tutunmak”. (Ö 6)

“Kendi içime kapanır ve düşünürüm. Ya da sürekli uyumayı tercih ederim. Sanırım bu bir kaçış zorlayıcı durumdan”. (Ö 9)

“Böyle durumlarda bir anlık durup derin bir nefes alır, ibadet ve meditasyon tarzı şeyler yaparım”. (Ö 12)

“Genellikle kendimi rahatlatıcı şeyler yaparım. Bu bazen yürüyüş, kitap okuma, dertleşme, film izleme, keman çalma ya da kafamı dağıtabileceğim herhangi bir şey olabilir. Bu yaşadığım olaya göre değişir”. (Ö 13)

“Algılarımı kapatıyorum. Kendimi açıklamak için üstelemiyorum. Müzik dinlerim, kitap okurum sessiz ve kendi içime kapanırım. Kendi içimde onu düşünürüm”. (Ö 15)

“Stresli-zorlu durumlarda kendimi gayet iyi yönetir ve bu durumla baş ederim”. (Ö 16)

“Sürekli bir durum olmadığını ve gerçeğine kendimi inandırır, o an ne kadar azaltabilirsem azaltmaya çalışırım. Sonucunda olacak güzel şeylere odaklanırım”. (Ö 17)

“Çok çabuk sinirlenirim, bu en kötü huyumdur. Etrafa zarar verebilirim. Stresli anlarda zorlayıcı anlarda çaresiz kalmak beni çıkmaza sürükler. Ne yapacağımı bilmemek en kötüsüdür. Ama hemen çare aramaya başlarım. Her yolu denerim. Olmazsa da durumu kabulleniş evresine geçerim maalesef”. (Ö 18)

“Genel olarak sakin bir insanımdır. Öyle bir durumda nefes egzersizleri yaparım ve kendimi pozitif şeyler düşünerek rahatlatmaya çalışırım. Çevremden de destek alırım”. (Ö 19)

Alt tema 3: Doğum bilgisinin gelecekteki doğum düşüncesine etkisi:

Öğrencilerin nerede ise tamamı derste aldıkları doğum bilgisinin doğuma ilişkin düşünceleri üzerinde etkisi olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin pek çoğunun doğum ile ilgili edindikleri bilgilerden etkilendikleri, pek çoğunun doğumu korku ve zorluk içeren bir süreç olarak ifade ettikleri ve gelişebilecek komplikasyonlar açısından endişe duydukları görülmektedir.

“Doğum sürecinin mekanizması, vücudun bu doğum sürecine nasıl hazırlandığı, kendi kendine gelişecek bu durum için 9 ay ile süren bu serüvenin nasıl tamamlandığını öğrenmek beni etkiledi. En çok da bu olayın kendi kendiliğine gelişmesi”. (Ö 2)

“Evet, doğum olayına olan ilgim ve bu olay hakkında düşündüğüm güzel duygular daha da arttı. Doğumun tamamen kadına verilen bir hediye olarak düşünüyorum”. (Ö 8)

“Evet etkiledi. Bu sürecin zor ve meşakkatli olduğunu bir kere daha anladım”. (Ö 9)

“Dersten önce doğumun daha basit olduğunu düşünüyordum. Fakat derste anlatılanlardan sonra , komplikasyonları ve gelişebilecek durumları öğrendiğim için daha zor ve endişeli bir süreç olacağını düşünüyorum”. (Ö19)

Doğuma ilişkin edinilen bilgilerden olumlu etkilendiklerini ya da düşüncelerinde değişiklik oluşmadığını ifade eden öğrenciler de bulunmaktadır.

Çok fazla etkilemedi. Çünkü bir kadın olarak çoğu bilgiye sahiptim. Bakış açımı değiştirmektense daha çok konuya hakim olmamı sağladı. Ö13

Hayır çünkü ben bu dersin eğitimini lise ikide aldım, sadece hatırlatma ve katkılarda bulundu. Ö12

Fazla etkilemedi. Düşüncelerim yine aynı. Önceden de biraz bilgim vardı çünkü. Ö14

Daha önceden de aşikar olduğum için çok fazla etkilemedi. Yani hala olumluyum. Ö15

Evet etkiledi. Doğumda oluşabilecek anormal durumları öğrenmiş olmam, bilinçlendirdi. Korkulan bir eylem olmaktan çıkıp gözümde mucizevi bir olaya dönüştü. Ö17

Evet etkiledi. Ama genel olarak konuya hakim olduğum için sonuçta annemiz bizleri doğurdu ve anıları anlattıkça daha da farklı ve güzel düşüncelere sahip oldum. Ö18

Doğumun mucize olduğu düşüncemi kuvvetlendirdi. Fakat korkularıma etki etmedi. Ö20

TARTIŞMA

Doğuma ilişkin düşünce ve algılar bireylerin kişisel özellikleri, kültürel ve bölgesel farklılıkları, toplumsal değerleri, medya okur-yazarlıkları gibi değişkenlere göre şekillenmektedir (19,20). Doğum eylemi dersi sonrasında İlk ve Acil Yardım Programı öğrencilerinin doğuma ilişkin düşünce ve algılarının belirlenmesini amaçlayan bu çalışmanın bulgularına göre, öğrenciler genel olarak doğumun zor bir eylem olduğunu belirtirler de, pek çoğunun doğuma ilişkin olumlu bir bakış açısına sahip olduğu; doğum için kullandıkları “mucize, güzel, kutsal, hayranlık uyandıran, dönüm noktası” gibi ifadeler ile görülmektedir. Ülkemizde yapılan hemşirelik öğrencilerinin doğuma ilişkin algılarının nitel olarak incelendiği iki çalışmada da benzer şekilde, öğrencilerin doğumu heyecan ve mutluluk verici, yaşanması gereken olumlu bir süreç olarak değerlendirdikleri görülmüştür (2, 6).

Yürütülen çalışmada öğrencilerin çoğu eş, aile, yakın çevre gibi sosyal destek varlığının, gebelik ve doğum sürecine olumlu katkısı olacağına inanmaktadır. Öğrenciler, annenin çevresinden yeterince sosyal destek alamaması, olumsuz deneyimler ve söylemler gibi onu strese sokacak durumlara maruz kalması, gebelik ve doğum sürecindeki hormonal değişiklikler de göz önünde bulundurulduğunda doğum sürecini olumsuz etkileyeceğini düşünmektedirler. Literatürde de insanların olumsuz doğum hikayeleri ve deneyimlerine maruz kalması, doğum ile ilgili medyadan alınan eksik ve yanlış bilgiler, bu süreçte annenin yeterince sosyal destek alamaması gibi durumlar doğuma ilişkin algının olumsuz yönde olacağına destekleyen çalışmalar mevcuttur (21,22). Stoll ve arkadaşları (23) tarafından kültürlerarası yapılan bir çalışmaya göre de üniversiteli öğrencilerin başkalarından duydukları doğum hikayelerinin ve medyanın doğum ile ilgili algılarını etkilediği bildirilmiştir. Kadioğlu ve Şahin (26) tarafından yürütülen

bir çalışmada sosyal medyadan doğum videoları izlemenin, üniversite öğrencilerinin doğuma ilişkin algılarını ve gelecekteki doğum şekli tercihlerini etkileyeceği bildirilmiştir.

Çalışmada öğrenciler doğumun stresli bir olay olduğunu ve doğum ile ilgili korkularının temelinde doğumsal komplikasyonlar ve acının olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Palumbo ark (12) ve Bilgin’in (2) yapmış oldukları çalışmalarda da öğrencilerin doğumu her ne kadar normal bir yaşamsal deneyim olarak kabul etseler de “acı ve ağrı verici, stresli, korkutucu olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Kapısız ve arkadaşlarının (6) çalışmasında ise öğrencilerin korkularının genellikle vajinal doğum esnasında bebek veya anne ile ilgili gelişebilecek komplikasyonlar nedeniyle olduğu görülmüştür.

Yürütülen çalışmada öğrencilerin gelecekteki gebelik ve doğum süreçlerine dair heyecanlı oldukları, mucizevi olarak nitelendirdikleri sürecin onlar için bir dönüm noktası olacağına inandıkları ve doğum sonrası yaşanacak annelik duygusunun özel bir dönemi başlatacağına inandıkları görülmektedir. İncelenen bazı çalışmalarda da benzer şekilde öğrencilerin doğumu “mucize”, “inanılmaz”, “kutsal bir olay” ve “yeni bir başlangıç” olarak değerlendirdiği görülmüştür (2, 6).

Doğuma ilişkin algıların doğum tercihlerini etkilediği düşünülerek, ülkemizde üniversite öğrencilerinin doğum tercihlerini belirlemeye yönelik çalışma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin çocuğunun doğal ve daha sağlıklı olduğu düşüncesiyle normal doğumu tercih ettikleri belirlenmiştir (2, 6, 19,24,25). Çalışma literatürle uyumlu olup öğrencilerin tamamına yakını gelecekteki doğum şekli olarak normal doğum tercih etmek istediklerini ifade ederken; bu tercihlerinin nedenini daha sağlıklı, doğal, en iyi ve özel doğum şekli gibi ifadeler ile açıklamış; doğum sonrasında daha az ağrı yaşanabileceği düşüncesini de yine tercih nedenleri arasında ifade etmişlerdir. Bazı öğrencilerin ifadelerinde normal doğumun ağrılı ve zor olabileceğine dair düşünceler dikkat çekmektedir ve yine bu nedenle sezeryan doğumu tercih etmek isteyeceğini ifade eden öğrenciler bulunmaktadır.

Bu çalışmada öğrencilerin nerede ise tamamı derste aldıkları doğum bilgisinin doğuma ilişkin düşünceleri üzerinde etkisi olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin çoğunun doğum ile ilgili edindikleri bilgilerden etkilendikleri, pek çoğunun doğumu korku ve zorluk içeren bir süreç olarak ifade ettikleri ve gelişebilecek komplikasyonlar açısından endişe duydukları görülmektedir. Kapısız ve arkadaşlarının (6) çalışmasında da benzer şekilde öğrencilerin aldıkları kadın sağlığı ve doğum dersi ile birlikte doğum tercihlerinin olumsuz yönde etkilendiği ve doğum ile korkularının arttığı belirtilmiştir. Buna karşın sağlıkla ilgili bölümlerde öğrenim görüp, kadın sağlığı ve doğum ile ilgili dersler alan öğrencilerin doğumun fiziksel ve psikososyal yönü hakkında daha gerçekçi bir bakış açısına sahip olduğu, gebelik ve doğum ile ilgili bilgi düzeyleri arttıkça doğum korkusu ve sezeryan tercihinin azaldığı ifade edilen çalışmalar da mevcuttur (2, 19,22,25,26).

Araştırmanın sınırlılıkları

Bu araştırma tek bir merkezde ve sadece çalışmaya katılan gönüllü öğrencilerin verdikleri cevaplarla sınırlı olması nedeniyle genellenemez.

SONUÇ

Çalışmanın sonucunda “Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılar” ve Doğuma İlişkin Düşünce ve Algılara Etki Eden Faktörler olmak üzere 2 ana tema ve 7 alt tema belirlenmiştir. Öğrencilerin genel olarak doğum ile ilgili olumlu bir bakış açısına sahip olsalar da korkularının olduğu görülmüştür. Doğum algısı üzerinde medyanın ve çevreden gelen söylemlerin etkisinin büyük olduğu düşünüldüğünde doğru bilgilendirmenin önemi dikkat çekmektedir. Kadın sağlığı ve doğum dersi alan öğrencilerin olası komplikasyonlar nedeni ile korkularının daha da arttığı düşünüldüğünde öğrencilere ileride çalışacakları alanlara yönelik daha fazla klinik gözlem şansı verilmesi ve bu alanlarda çalışan ebe/hemşire/paramedik gibi sağlık profesyonellerinin öğrencilerle daha fazla deneyimlerini paylaşmaları ve motive etmeleri önerilebilir. Öğrencilerin doğuma ilişkin olumlu bir algı geliştirmeleri, gelecekte etkin görev alacakları iş hayatlarında gebe ve doğum müdahalelerinde daha profesyonel bir bakım vermelerini sağlayacaktır.

Teşekkür: Çalışmaya katılan öğrencilere ve çalışmamızı yürütmemize olanak sağlayan kurum yetkililerine teşekkür ederiz.

Yazarların Katkıları: Fikir/Kavram: Y.D., H.A.; Tasarım: Y.D., H.A.; Veri Toplama ve/veya İşleme: Y.D., H.A.; Analiz ve/veya Yorum: Y.D.; Literatür Taraması: Y.D., H.A.; Makale Yazımı: Y.D., H.A.; Eleştirel İnceleme: Y.D., H.A.

KAYNAKLAR

1. Amanak K, Balkaya N.A. Ebelik bölümü öğrencilerinin doğal doğuma yönelik bilgi ve düşünceleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg.* 2013; 2(2): 169-92.
2. Bilgin NÇ. Hemşirelik öğrencilerinin doğuma ilişkin algıları: nitel bir çalışma. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Derg.* 2020; 10(3): 348-56. <https://dx.doi.org/10.33631/duzcesbed.718115>
3. Avcıbay B, Köroğlu, C.O, Yamurluklu S.B, Sürücü Ş.G. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin gebelik öncesi doğum korkularını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Derg.* 2021; 14(4): 413-22. <https://dx.doi.org/10.46483/deuhfed.895696>
4. Dura, B, Yıldız H, Sırım M, Ünal F.R, Durgut B. Üniversite öğrenimi gören gençlerin doğuma ilişkin korkularının incelenmesi. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2022; 3(3): 61-71.
5. McKelvin G, Thomson G, Downe, S. The childbirth experience: A systematic review of predictors and outcomes. *Women and Birth.* 2021; 34(5): 407-16.
6. Kapısız Ö, Karaca A, Özkan F.S, Savaş H. G. Hemşirelik öğrencilerinin doğum algısı. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Derg.* 2017; 7(3): 156-60.
7. Serhatlıoğlu S. G, Karahan N. Ebelik bölümü ilk ve son sınıf öğrencilerinin doğum algılarının belirlenmesi. *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Derg.*

- 2023; 5(2): 48-55. <https://dx.doi.org/10.46969/etikzubeyde.1275476>
8. Onchonga D, Várnagy Á, Keraka M, Wainaina P. Midwife-led integrated pre-birth training and its impact on the fear of childbirth. A qualitative interview study. *Sexual & Reproductive Healthcare.* 2020; 25, 100512. <https://doi.org/10.1016/j.srhc.2020.100512>
9. Haines H. M, Rubertsson C, Pallant J. F, Hildingsson I. The influence of women’s fear, attitudes and beliefs of childbirth on mode and experience of birth. *BMC Pregnancy and childbirth.* 2012; 12; 1-14. <http://www.biomedcentral.com/1471-2393/12/55>
10. Suwanrath C, Chunuan S, Matemanosak P, Pinjaroen S. Why do pregnant women prefer cesarean birth? A qualitative study in a tertiary care center in Southern Thailand. *BMC pregnancy and childbirth,* 2021; 21: 1-6. <https://doi.org/10.1186/s12884-020-03525-3>
11. Palumbo CS, Hsu R, Tomkinson J, Klein MC. Preuniversity students’ attitudes and beliefs about childbirth: Implications for reproductive health and maternity care. *Canadian Journal of Midwifery Research and Practice.* 2012; 11(2): 27-37.
12. Abdolalipour S, Mousavi S, Hadian T, Meedya S, Mohammad-Alizadeh-Charandabi S, Mohammadi E, Mirghafourvand M. Adolescent pregnant women’s perception of health practices: A qualitative study. *Nursing Open.* 2023; 10(9): 6186. <https://doi.org/10.1002/NOP2.1852>
13. Streubert HJ, Carpenter DR. Qualitative research in nursing: advancing the humanistic imperative. *Lippincott Williams & Wilkins;* 2011.
14. Baltacı A. Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Derg.* 2018; 7(1), 231-74.
15. Yıldırım A, Simsek H. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. 11 baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (2018).
16. Maxwell JA. *Qualitative Research Design: An Interactive Approach.* New York: Sage Publications. 2012; 41. <https://www.researchgate.net/publication/43220402>
17. Marshall C, Rossman, GB. *Designing Qualitative Research.* New York: Sage (2014).
18. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): A 32-item checklist for interviews and focus groups. *International Journal for Quality in Health Care.* 2007; 19(6): 349-57. <https://dx.doi.org/10.1093/intqhc/mzm042>.
19. Doğaner G, Doğaner A, Duran Ö, Tuna M, Tezcan Ş, Turan G. Sağlık bilimlerinde okuyan öğrencilerin doğum şekli tercihlerine yönelik düşüncelerinin belirlenmesi. *TJOD.* 2013; 10(1): 31-6. <https://dx.doi.org/10.5505/tjod.2013.57625>.

20. Demirsoy G, Hilmiye A. J. Doğum korkusunun nedenleri ve baş etme. Kadın Sağlığı Hemşireliği Derg. 2015; 2(2): 36-45.
21. Vurgeç BA, Köroğlu CO, Yamurluklu SB, Sürücü ŞG. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin gebelik öncesi doğum korkularını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Derg. 2021; 14(4): 413- 22.
22. Güleç D. Hemşirelik öğrencilerinde doğum ve ebeveynliğe hazırlık dersinin doğum korkusu ve travmatik doğum algısına etkisi. Yükseköğretim ve Bilim Derg. 2020; 10(3): 423-28.
23. Stoll K, Hauck Y, Downe S, Edmonds J, Gross MM, Malott A, et al. Cross-cultural development and psychometric evaluation of a measure to assess fear of childbirth prior to pregnancy. Sex Reprod Healthc. 2016; 8: 49-54.
<https://dx.doi.org/10.1016/j.srhc.2016.02.004>
24. Kadioğlu M, Şahin NH. Üniversite öğrencilerinin doğum şekline yönelik görüşleri, tercihleri ve etkileyen faktörler. Kadın Sağlığı Hemşireliği Derg. 2019;5(2):43-69.
25. Tektaş E, Bozkurt G, Ergin E, Sezgin S. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin doğum şekli tercihleri ve etkileyen faktörler. Cukurova Med J. 2018; 43(Suppl 1): 63-9.
<https://dx.doi.org/10.17826/cumj.412655>.
26. Duran B, Yıldız H, Sırım M, Ünal FB, Durgut B. Üniversite öğrenimi gören gençlerin doğuma ilişkin korkularının incelenmesi. KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg. 2022; 3(3): 61-71.